

Брона О. А.,
*асистент кафедри іноземних мов для природничих факультетів
Львівського національного університету імені Івана Франка*

СЕМАНТИКА І СТРУКТУРА ТЕРМІНОКОНЦЕПТІВ: ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ДЕФІНІЦІЙНИХ ШАБЛОНІВ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНИХ ГЕОЛОГІЧНИХ ТЕКСТІВ)

Анотація. У статті розглядається спосіб застосування дефініційних шаблонів для встановлення семантичного об'єму терміноконцептів у межах концептосфери геології з огляду на їх експлікацію в англійських профільних текстах. Проаналізовано особливості формування тлумачень терміноконцептів в залежності від предметного домену.

Ключові слова: терміноконцепт, концептосфера, дефініційний шаблон, предметно-орієнтована мова.

Постановка проблеми. У глобалізованому суспільстві важливість ефективної комунікації не викликає сумнівів, а дослідження мови як однієї з найбільш складних когнітивних функцій допомагає з'ясувати нові шляхи експлікації семантичного компоненту одиниць термінологічного лексикону, визначити аналогії і окреслити труднощі формулювання предметно-орієнтованих тлумачень термінів. Частина з них диверсифікується відносно сфери вживання, а відтак набуває термінологічного значення за дефініційними шаблонами завдяки потенціалу до встановлення зв'язків між об'єктами, процесами, явищами реального та абстрактного вимірів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження різноаспектних проблем термінології провадяться як в теоретичному (Квитко І.С., 1976; Івашенко В.Л., 2013; Алексеева Л.М., 1998; Буянова Л.Ю., 2012; Лейчик В.М., 2007; Суперанская А.В., 1993; К. Kageura, 2002), так і в практичному ракурсі (Тимофеева Т. Н., 2008; Зацний Ю. А.; 2008; Розмаріца І. О., 2004; Галай Т. М., 2014). Розвиток когнітивістики і концептології дав поштовх до дослідження взаємозв'язку складових елементів термінологічних систем з огляду на їх репрезентацію в наукових текстах (Болдирев Н.Н., 2007; Раздабаріна Ю.А., 2012; Жаботинська С.А., 2012; Приходько А.М., 2008). Проте аналіз літератури виявив відсутність досліджень, пов'язаних із з'ясуванням принципів організації семантичної мережі геологічних терміноконцептів [1; 3] у вигляді онтології з огляду на їх текстову репрезентацію. Це окреслює мету статті, яка полягає у спробі розглянути можливість застосування дефініційних шаблонів для аналізу семантики і структури терміноконцептів на основі англійських текстів з геології в рамках когнітивної лінгвістики.

Виклад основного матеріалу. Предметно-орієнтованій мові геології характерна більшість рис мови загальної, проте вона набуває відмінних ознак не лише через «семантичне навантаження термінологічних одиниць, але й через їх кластеризацію у вигляді ключових терміноконцептів на позначення реалій і процесів в межах наукової галузі» [2, с. 135]. Середовище застосування предметно-орієнтованої мови геології не обмежується фаховим континуумом, а розповсюджується на різні комунікативні ситуації: профільне навчання, популяризація науки, тематичні екскурсії тощо. За умови використання в

англійському профільному дискурсі такі одиниці активують сегменти геологічного знання, привертаючи увагу до геометрії концептів в межах предметної сфери.

У сьогоденному суспільстві, з наголосом на науку і технологію, спосіб, в якій моделі репрезентації спеціалізованих знань іменуються, упорядковуються, описуються і передаються, поставило термінологію, як основу предметно-орієнтованої мови, у центр уваги. У цьому контексті терміноконцепти відображають ментальну організацію і репрезентацію спеціалізованих знань у вигляді комплексної предметно-орієнтованої концептосфери [3; 4] як «упорядкованої сукупності концептів, інформаційної бази мислення» [4, с. 121], що формується термінологічними одиницями, а зміст виводиться через дефініційні шаблони сполучуваності її елементів.

Англійські тексти, що містять термінологічні одиниці, притаманні предметно-орієнтованій мові геології, демонструють деякі специфічні ознаки. Оскільки загальною метою наукових текстів, як правило, є передача знань, їм характерна більша повторюваність термінів, фраз, речень або й цілих абзаців, ніж у текстах, тематика яких не пов'язана з певною предметною сферою. В англійських текстах геологічної тематики збільшення кількості термінологічних одиниць призводить до збільшення питомого рівня семантичного навантаження інформаційного повідомлення, а відтак вимагає в адресата більше зусиль для його розкодування і осмислення.

Одиниці англійської концептосфери геології розподіляються за галузевими доменами (напр., PHYSICAL GEOLOGY, GEOCHEMISTRY, VOLCANOLOGY, тощо) як областями концептуалізації, що окреслюють контекст фонових знань [5, с. 81], [6, с. 150], і здебільшого представлені у вигляді складених субстантивних форм. Вони використовуються в межах предметно-орієнтованої сфери і мають специфічне для такої сфери значення. Велика кількість згаданих одиниць у тексті вказує на активацію конкретних сегментів домен-специфічного знання. Як наслідок, розуміння тексту, насиченого термінологічними одиницями, вимагає наявності знань з геології, розуміння змісту притаманних їй понять, пропозиційних зв'язків у тексті, а також режимів співвіднесення окремих терміноконцептів у предметних рамках через принцип гіперо-гіпонімічного узгодження. Такий підхід стає наріжним каменем для розкодування змісту текстового повідомлення адресатом, оскільки саме від цього залежатиме успішність/неуспішність комунікативного акту. Необхідність у швидкій орієнтації в змісті повідомлення зумовлює причину, чому предметно-орієнтовані концептосфери і їх структура у вигляді предметно-орієнтованих онтологій стають важливим напрямком концептуальної термінології [7, с. 148].

Інформація, що міститься в англійських текстах на геологічну тематику, кодується через одиниці спеціалізованого знань

ня у вигляді (терміно)концептів як «будь-яких оперативних одиниць мислення, що можуть мати, а можуть й не мати чітку логічну форму» [8, с. 14], а отже, стають точками доступу до більш складних структур. У такому вигляді вони окреслюють лише вершину айсбергу. Нижче простягається багатопланове концептуальне поле, де зберігається імпліцитне знання, що творить когнітивну основу текстової інформації. Розуміння предметно-орієнтованого інформаційного повідомлення передбачає взаємодію адресата і реципієнта, а відтак і ступінь володіння специфічною лексикою, наявність/часткову сформованість/відсутність галузевих знань. Міжнародна наукова комунікація взагалі вимагає виходу за межі відповідності на рівні окремих термінів і можливості встановлювати референції щодо цілих структур знання. Тільки у випадку відповідності вживаної лексики рівню галузевих знань у визначеному дискурсивному контексті, перетині когнітивних сфер адресата і реципієнта, комунікативний акт буде вважатися успішним.

Предметно-орієнтовані мови не є ригідними структурами. Термінологічним одиницям, як складовим елементам терміноконцептів, і їх відповідникам характерні і синтагматичні, і парадигматичні зв'язки. Іншими словами, терміни виконують функцію не лише вербалізатора спеціалізованих даних, а й мають синтаксичні і колокаційні шаблони вживання в межах загальної мови, тому лише один варіант найменування термінів ймовірно не завжди буде достатньою умовою для досягнення комунікативно вдалого результату, оскільки лексичні одиниці в різному контексті вживання створюють семантичні хвилі, що діють на текст на всіх рівнях.

Вміння виділити центральні поняття для репрезентації спеціалізованого знання у певній предметній сфері є ключовим фактором для успішної генерації адекватного змісту тексту. На основі центральних понять, або прототипових для даної науки терміноконцептів, формується різномірнева система, об'єднана в єдине ціле на основі контекстів їх вживання.

Концептуальна система вважається багатовимірною, якщо її складові, концепти, категоризовано за різними ознаками, а відтак вони виявляють різнопланові грані та аспекти своїх поняттєвих вимірів [9, с. 125]. Однією з проблем, що виникають в результаті роботи з багатовимірними концептуальними системами, вважається укладання їх письмового тлумачення на основі механізму наслідування ознак, за умови, що тематична відповідність будь-якої концептуальної ознаки може змінюватися в залежності від взятого до уваги домену в рамках конкретної концептосфери, а концепти можуть мати більш, ніж один гіперонім. У предметних базах багатовимірної репрезентації знань дозволяє краще зрозуміти суть і змістове наповнення окремого терміноконцепту, встановити його онтологію і визначити лексичні одиниці, здатні передавати те чи інше значення.

Для представлення багатовимірного ландшафту англійської концептосфери геології ми пропонуємо укласти декілька тлумачень терміноконцептів у рамках їх текстової реалізації в науково-популярному, науково-дидактичному і академічному дискурсах, кожне з яких описуватиме терміноконцепт відносно доменів геології. Завдяки такому підходу терміноконцепт, змістове наповнення якого слід визначити, локалізується у різних референційних концептуальних рамках. Своєю чергою останнє впливає на об'єм наведених у тлумаченні вербалізованих знань, що характеризують об'єкти, процеси, явища предметної області та встановлюють зв'язки, закономірності,

принципи, моделі, закони, правила логічного виводу, отримані в результаті теоретичної і експериментальної науково-пошукової діяльності.

В англійських текстах, що містять інформацію геологічного характеру, спеціалізоване знання репрезентується у вигляді різномірних концептуально-реляційних мереж, кодифікованих відносно планів змісту у вигляді трикомпонентної структури (ім'я→зв'язок→концепт), наприклад, 1) limestone→type-of→sediment, або 2) ballast→made-of→limestone. Тут концептуальні зв'язки мають як ієрархічний (гіперонімічний і меронімічний), так і неієрархічний характер, деякі з них обумовлені конкретною предметною сферою вживання, тобто є специфічні для певного дискурсивного середовища. Через ретельний аналіз і каталогізацію концептуальних зв'язків тип концепту (напр., ОБ'ЄКТ, РЕЧОВИНА, ВЛАСТИВІСТЬ) визначає їх комбінаторну здатність.

З іншого боку, концептуальна інформація також виявляється у формі тлумачень загальнозвживаною мовою, що базуються на найбільш прототипових понятійних уявленнях, зафіксованих аналізованим концептом. Приклади 1 і 2 вище передбачають різні кінцеві точки референції. Для 1 – це РЕЧОВИНА, для 2 – МАТЕРІАЛ.

Теоретична і методологічна парадигма нашого дослідження базується на фреймовому підході до представлення галузевих знань, що розглядається у руслі когнітивної лінгвістики. У даному контексті фреймом ми вважаємо «будь-яку систему концептів, співвіднесених у такий спосіб, що для того, щоб зрозуміти будь-який з них, слід зрозуміти структуру, в яку він входить як частина цілого» [10, с. 117]. Формально фрейми представлені у вигляді структури концептів, пов'язаних певними семантичними зв'язками. Окрім концептуальних зв'язків, концепти також утворюють матрицю галузевої онтологічної системи, де найбільш дефініційні категорії концептосфери співвідносяться в динамічно-дискурсивній площині. Конфігурація онтологічної системи залежить від конкретних тематичних блоків концептів. Їх зміст виводиться на основі гнучких термінологічних тлумачень як комплексних структур, що складаються з загальних, спеціалізованих і контекстуальних тлумачень, потенційно здатних описати змістовий об'єм концепту з огляду на відповідний предметний домен.

Логіка висхідного і низхідного відбору спеціалізованого масиву знань дозволяє представити чітку основу для виокремлення окремих концептів, з'ясувати їх семантичні зв'язки, відслідковувати шляхи формування концептосфери геології через аналіз галузевого дискурсу як джерела змісту, мовленнєво-мисленнєвий феномен нелінійного характеру, що вступає у взаємодію з концептосферою і відображає її когнітивними категоріями реципієнта. Принцип низхідного відбору передбачає наскрізне виокремлення інформації з масиву спеціалізованих текстів шляхом емпіричного відбору лексичних одиниць з огляду на відповідність даній тематиці, визначення ключових слів, а також застосування моделей репрезентації знань. Принцип висхідного відбору полягає у виокремленні інформації, поданій в тлумаченнях основного значення концептів у всій сукупності їх змістів у спеціалізованих і довідкових джерелах.

Геологічна наука характеризується міждисциплінарністю, тому спеціалізоване знання носить багатоаспектний характер. Тим не менш, як показано далі, одночасна репрезентація всіх вимірів окремого концепту часто призводить до інформаційно-перенасичення концептуальної мережі.

Значення терміну «limestone», як складової частини концепту «SEDIMENT», є контекстуально-залежним. Воно може отримувати різнопланові тлумачення і бути пов'язаним з іншими концептами в залежності від контексту, але всі його значенні параметри в реальних ситуаціях ніколи не активуються одночасно. Наприклад, «limestone» класифікується як «sedimentaryrock», «buildingmaterial», «sculpturalmedium», «filtrationmedium» і т.д. у різних контекстах, але не у всіх одночасно. Контекстуальна варіативність також впливає на інші типи зв'язків, наприклад, на функціональні. У будівництві ім'я «limestone» відносять до спорудження, в сфері обробки води – до процесу фільтрації, а в мистецтві – до створення скульптур.

Отже, проблему інформаційного перенасичення можна розв'язати через реконтекстуалізацію реляційної динаміки вживання складових елементів концептосфери геології, як процес, у ході якого трикомпонентні структури зберігаються і репрезентуються у базі знань у відповідності до обмежень, що накладають на них різні ситуативні контексти. Такий підхід дозволяє враховувати багатовимірність концептів і одночасно уникати інформаційного перенасичення, оскільки урахування ситуативного контексту пов'язане з обмеженнями, що їх накладають предметні сфери наукових знань, наприклад, геологія, будівництво, мистецтво, екологія і т.д. Реконтекстуалізація відбувається через прототипову трикомпонентну структуру, характерну окремому домену, що дозволяє формувати концептуальні мережі, враховуючи певні обмеження.

У контексті вищенаведеного гнучкі тлумачення розглядаються як мінімально-змістовні способи репрезентації знань. По суті, вони базуються на найбільш репрезентативних когнітивних пропозиціях предметної галузі. Кожна концептуальна пропозиція вважається такою, що додає змістові характеристики концепту. Репрезентативність кожної ознаки визначається категорією, співвіднесеною з аналізованим концептом. Для кожної категорії визначається базовий набір репрезентативних концептуальних зв'язків, що описують дану категорію. Такий набір представлений у вигляді дефініційних шаблонів, або, за А.В. Черновою, дефініційних моделей [11, с. 352].

Ми розглядаємо дефініційні шаблони категорій як схематичні образи найбільш прототипових зв'язків, що існують у рамках семантики концептів – членів однієї категорії. Від них залежатиме формулювання тлумачень і від них залежатиме кодування зв'язків за принципом слот→філер. У нашому випадку слоти відповідають концептам, а філери – інтегративним елементам концептів, пов'язаних з фрагментом ментальної картини через концептуальні зв'язки. Якщо застосувати шаблон до складової одиниці концепту, він може або успадкувати зв'язок з аналізованим концептом, або активувати концептуальну одиницю вищого рівня, ніж це передбачене шаблоном. Наприклад, шаблон для «whiteorcolorlessmineraldepositedincaves» матиме наступний вигляд: 1) type-of→substance; 2) attribute-of→colour; 3) located-at→earthcavity. У нашому випадку цей шаблон застосовується для тлумачення термінолексми «gypsum». Подальший аналіз тлумачення зазначеної термінолексми дозволяє встановити типи концептуальних зв'язків, що активують додатковий зміст, а з тим і додають інформативного навантаження повідомленню. Наприклад, «gypsumisa whiteorcolorlessmineral depositedincavesascalciumsulfate». Кількість типів концептуальних зв'язків тут значно зростає: 1) attribute-of→white, colorless; 2) type-of→mineral; 3) caused-by→deposition; 4) located-at→cave; 5) made-of→calcium sulfate. Указані типи концептуальних зв'яз-

ків розширюють прототипове поле і апелюють до бази знань з мінералогії, структурної геології і хімії.

Дефініційні шаблони категорій формуються завдяки поєднанню принципів висхідного і низхідного відбору спеціалізованого масиву знань або на основі гіперо-гіпонімічних зв'язків. Гіперонімічні зв'язки дозволяють визначити, що належність до категорій вищого рівня частково визначає суть тлумачення. Гіпонімічні зв'язки вказуватимуть на розширення змістового обсягу категорії, оскільки категорія визначається не тільки гіперонімами, але й її членами. Отже, перед формулюванням тлумачення геологічного терміноконцепту слід віднести його до певної категорії, а потім проаналізувати інші члени категорії з тим, щоб змоделювати шаблон, виведений на основі аналізу прототипових зв'язків відносно категорій вищого порядку.

Для термінолексми з високим рівнем контекстуальної варіативності єдине тлумачення, яке б передавало весь об'єм її значення, не буде достатньо інформативним, як, наприклад, у випадку з терміном «rock»: а. Anaggregateofoneormoreminerals orabodyofundifferentiatedmineralmatter, orofsolidorganicmaterial; б. Anyprominentpeak, cliff, orpromontory; в. Anynaturallyformed aggregateormassofmineralmatterconstitutingessentialpartoftheEarth'scrust [11, с. 2667].

Як видно з прикладу, тлумачення термінолексми «rock» різняться в залежності від домену, а отже, зміст відрізнятиметься в залежності від контексту. У домені кристалографії (а) наголошується на складі, структурній геології (б) – на формі, а в петрографії (в) – на стані і місцезнаходженні. Більше того, чітко встановити гіпероніми (тобто, «матеріал», «об'єкт», «фрагмент») для терміну «rock» видається складним завданням, оскільки вони також є джерелом контекстуальної варіативності, що підтверджує думку про те, що термінолексми мають здатність переходити до розряду концептуальних одиниць, які слугують своєрідними центрами різноматичних змістів, а знання за своєю природою структуруються не за чітко визначеною схемою.

Створення гнучких тлумачень може стати способом, що допоможе розв'язати вказану проблему. Гнучке тлумачення, як комплекс лексичних засобів на позначення одного і того ж концепту, формується на базі фахових лексикографічних і довідкових джерел та набору реконтекстуалізованих визначень, отриманих з текстів, де когнітивна складова концепту виявлятиме себе в різних предметних доменах.

Оскільки формування гнучких тлумачень відбувається за таким самим принципом, що і у випадку реконтекстуалізації концептуальних мереж, їх можна вважати за системний параметр у створенні онтологічно-тезаурусної матриці змістового наповнення геологічного концепту. Релевантні ознаки, які слід включити в тлумачення, визначаються предметною концептосферою, інтегративною частиною якої є даний концепт, і її доменах.

Реконтекстуалізовані тлумачення мають автономний характер, а тому передають всю необхідну інформацію для визначення змісту концепту у певному домені незалежно від інших тлумачень комплексу. У даному випадку для тлумачення концепту «rock» першочергово слід зазначити домен його вживання, наприклад, а) *mineralogy*: rock is naturally-occurring consolidated substance, which is made up of minerals, other rock pieces, and fossil materials, such as shells or plants [12, с. 9]; б) *petrography*: rock is an assemblage of minerals bound together, or a mass of a single mineral, or undifferentiated material, or even solid organic

material – all are rocks [13, с. 332]; в) *physical geology*: most of the Earth is composed of rocks, e.g. white chalk cliffs, pink sandstone arches, and the grey [14, с. 2] granite; г) *general geology*: rock is a coherent, naturally occurring solid, consisting of an aggregate of minerals or, less commonly, of glass [15, с. 89].

У гнучких тлумаченнях зміст кодується на фоні основного значення, присутнього у всіх контекстуальних доменах концептосфери геології, а реконтекстуалізовані тлумачення можуть вважатися його варіативною формою. Тому тлумачення загального характеру, без наголосу на специфічний домен, включатимуть пропозиції, характерні для всіх реконтекстуалізованих тлумачень (напр., тлумачення концепту «rock»: *rockmade-of mineral*).

При формулюванні гнучких тлумачень виникає проблема контекстуальної варіативності гіперонімів. Цілком очевидно, що це може зменшити ступінь успадкування змістової ознаки в ієрархії. Як показано вище, концепт «rock» можна категоризувати в чотири різні способи в залежності від того, який зміст передбачається для нього в кожному з доменів. Вказану проблему можна розв'язати шляхом створення ієрархії для кожного контекстуального домену, оскільки успадкована ієрархія ознак потребує конкретизації формулювання тлумачення з метою забезпечити точність ланцюжка зв'язків. Ключовими інформаційними джерелами, які визначають спосіб категоризації концепту, виступають його тлумачення в інших інформаційних ресурсах і корпусний аналіз на базі онтологічних моделей [16, с. 290].

Процес визначення гіперонімів концепту за допомогою інших ресурсів має певні обмеження. Не завжди в кожному домені концептосфери геології зустрічатиметься один і той самий концепт. Наприклад, онтологічно концепт «rock» пов'язаний із доменом мінералогії і структурної геології, але пов'язати цей концепт на рівні прототипових зв'язків із доменом «гляціологія» (наука про сніговий і льодовий покрив) малоймовірно.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Дефініційні шаблони, як штучно створені схеми, не передають усю експресію англомовних текстів з елементами геологічних знань через успадковані обмеження щодо застосування певного переліку концептуальних зв'язків, а тому інформацію в шаблонах слід деталізувати. Формалізація інформації, отриманої завдяки застосуванню дефініційних шаблонів, дозволить створити онтологічно-тезаурусну матрицю англомовної концептосфери геології. Підхід, що базується на застосуванні дефініційних шаблонів, забезпечує уніфікацію способу репрезентації різних вимірів контекстно-варіативних геологічних терміноконцептів через урахування семантичного компоненту і гіперо-гіпонімічних когнітивних зв'язків між концептами і їх філерами. У свою чергу, в перспективі це уможливить укладання контекстуалізованого тлумачення терміноконцептів, потенційно здатних передавати галузеву інформацію, через вербалізацію їх семантичного потенціалу, що зберігається та репрезентується у різний спосіб з огляду на різні домени концептосфери геології.

Література:

- Южакова О.І. Формування української термінології холодної техніки : дис... канд. філол. наук : 10.02.01 / О.І. Южакова. – Одеса, 2009. – 496 с.
- Hudak, P. (1998). Modular Domain Specific Languages and Tools. In IEEE Int. Conf. on Software Reuse, p. 134–142.
- Лихачев Д.С. Концептосфера російського мовного / Д.С. Лихачев // Изв. РАН – СЛЯ, 1993. – С. 3–9.
- Пастухова М.С. Понятие концептосферы в когнитивной лингвистике (на примере концепта «успешность») / М.С. Пастухова // Вестн. Моск. гос. лингв. ун-та. – 2008. – № 552. – С. 120–127.
- Fillmore Ch. Case for case reopened // Syntax and semantics 8: Grammatical relations. – New York : Academic Press, 1977. – P. 76–138.
- Langacker R.W. Foundations of cognitive grammar: Theoretical prerequisites. – Stanford, CA: Stanford University Press, 1987 – 540 p.
- Conceptual Structures: From Information to Intelligence: 18th International Conference on Conceptual Structures. Springer Science & Business Media, 2010. – 207 p. – P.148.
- Жаботинская С.А. Концептуальный анализ: типы фреймов / С.А. Жаботинская // Вісник Черкаського університету. – Сер. Філологічні науки. – 1999. – Вип. 11. – С. 12–25.
- Kageura K. Multifaced / multidimensional concept systems // Handbook of terminology management. Amsterdam: John Benjamins. – 1997. – P. 119–132.
- Fillmore C.J. (1982). Frame Semantics. In The Linguistic Society of Korea (Ed.), Linguistics in the Morning Calm. Seoul: Hanshin. – P. 111–137.
- Чернова А.В. Концепт як лінгвокогнітивний феномен: форма втілення, типологія, дефініції ні моделі / А.В. Чернова // Вісник Дніпропетровського університету. Серія Мовознавство. – 2009. – Т. 17, вип.15(1). – С. 348–354.
- Dictionary of Mining, Mineral, and Related Terms [American Geological Institute] published on CD-ROM in 1996.
- Price M., Walsh K. Pocket nature: rocks and minerals. United Kingdom: Dorling Kindersley. – 2005. – 224 p.
- Christopherson, R. W. Geosystems: An Introduction to Physical Geography, 8th ed., Prentice Hall. – 2011. – 688 p.
- Thompson G. R., Turk J. Introduction to physical geology, 2nd Ed. University of Montana, 396 p.
- Marshak S. Essentials of Geology, 4th Ed. W.W. Norton & Co. – 2012. – 648 p.
- Meyer I. Extracting knowledge-rich contexts for terminography: A conceptual and methodological framework // Recent advances in computational terminology. Amsterdam: John Benjamins. – 2001. – P. 279–303.

Брона О. А. Семантика и структура терминоконцептов: опыт использования дефиниционных шаблонов (на материале англоязычных геологических текстов)

Аннотация. В статье рассматривается способ применения типизированных шаблонов для определения семантического объема терминоконцептов в рамках концептосферы геологии, исходя из их экспликации в англоязычных профильных текстах. Проанализированы особенности интерпретации терминоконцептов в зависимости от предметного домена.

Ключевые слова: терминоконцепт, концептосфера, дефиниционный шаблон, предметно-ориентированный язык.

Brona O. Semantics and structure of term concepts: case record of typed patterns application (as exemplified by geological texts in English)

Summary. The article features application of definitional patterns used to define semantic volume of term concepts within the conceptual sphere of geology through their manifestation in specialized texts written in English is presented as well as special aspects of conceptual terms definitions against a particular domain are analysed in the article.

Key words: conceptual term, conceptual sphere, typed pattern, domain-specific language.